

ԳԱԲՐԻԵԼ ՄՈՐԵԼԵ ԺԱԿՏՅԱՆ

ՈՄՐ ԵՎ ԳՆՈՒԹՅՈՒՆ

GABRIEL HONORÉ MARCEL

ÊTRE ET AVOIR

ԳԱՅՐՄԱՍԻՆԻՍՏԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՄԻՆԵՐՆԵՐ – 2022

ავტორი: გაბრიელ მარსელი
მთარგმნელი: თამარ ქავთარაძე
გამომცემელი: გიზო ცაცუა
გარეკანის დიზაინი: დაიანა ლონიაძე
პირველი ქართული გამოცემა, 2022
გამომცემლობა „აქტი“, 2022 წელი
ვებ-გვერდი: AKTI.GE

© iBooks

ISBN 978-9941-8-4380-8

სარჩევი

ენისნიღობა	5
I. მეთაფიზიკური ღლიური.....	7
II. ფილიის ფილოფილოფიის მონახანი.....	178
მამოფიფიფიფი „აჟი“-ს მიწარ მამოფიფიფიფი ნიფიფიფი.....	207-209

წინასიტყვაობა

პირველი ფრანგი ეგზისტენციალისტი ფილოსოფოსის, გაბრიელ მარსელის ფილოსოფიურ თხზულებებს ფრაგმენტული ჩანაწერების ხასიათი აქვს – ეს ის პრინციპია, რომელიც მან თავისი შემოქმედების საფუძვლად განსაზღვრა. მასალა, რომლითაც ის მუშაობს – შინაგანი ეგზისტენციალური გამოცდილების მოცემულობა, რომელიც თითოეული ინდივიდისთვის უნიკალურია – გამორიცხავს მისი ერთიანი სისტემის სახით წარმოჩენის შესაძლებლობას. დღიურის იდეა შეიცავს აღსარების პრინციპს, რომელიც ფუნდამენტურია ქრისტიანობისთვის. ეს ფორმა შესაძლებელს ხდის, გაგონილ იქნეს „ადამიანის მარტოსული ხმა“, რომელშიც ხედავს კიდევ მარსელი არსებობის ფილოსოფიის ამოცანას. რეფლექსიის ამოსავალი წერტილია საკუთარი თავის შემმეცნებელი სუბიექტის საკუთარ სხეულთან განუყოფელი მისტიკური კავშირის რეალობა, უშუალოდ მოცემული ადამიანისთვის. ეს კავშირი არის განსხეულება (incarnation).

დღიური „იყო და ფლობდე“ ავლენს ანთოლოგიური არჩევანის არსს, რომლის წინაშეც დგას ადამიანი. მას შეუძლია ამაღლდეს ავთენტურ ყოფიერებამდე, რითიც თავისი ერთადერთი და ფუნდამენტური თავისუფლების რეალიზაციას მოახდენს. მაგრამ ყოფიერება ტრანსცენდენტურია სუბი-

I. მეთაფიზიკური დღიური

10 ნოემბერი, 1928

დღეს მტკიცე გადანყვეტილება მივიღე, განვაგრძო ჩემი მეთაფიზიკური დღიური, შესაძლოა თანმიმდევრულ მსჯელობათა სერიის სახით.

მცისვე მენვია აზრი, რომელიც შესაძლოა ძალიან მნიშვნელოვანი აღმოჩნდეს: ვუბრუნდები ჩემს ფუნდამენტურ წარმოდგენას არსებობის შესახებ, საკუთარ თავს ვუსვამ კითხვას, შეიძლება თუ არა რაიმე აზრით ითქვას, რომ იდეა არსებობს. და აი, რის შესახებ დავფიქრდი: იდეა იმასთან მიმართებით, რასაც ის წარმოადგენს, იგივეა, რაც მოდელი ობიექტის მიმართ (მომდევნო დღეს მე იმის შესახებ ვფიქრობდი, რა გვესმის ჩვენ იდეის გარეგნული ფორმის ქვეშ), და ობიექტის, როგორც ასეთის, არ-არსებობის სფეროში მდებარეობს; თუკი ობიექტი მხოლოდ იმდენად არსებობს, რამდენადაც დამოკიდებულება აქვს ჩემი სხეულის ბუნებასთან, მის შესახებ არ შეიძლება მსჯელობა, როგორც არსებული ობიექტისა. საერთოდ თუ არის შესაძლებელი საუბარი იდეის არსებობის, როგორც სინამდვილეში არსებულის შესახებ; უფრო ზუსტად, გვაქვს აქ რაიმე, გარდა ჩამოყალიბებული ფსევდოობიექტური წარმოდგენებისა? რაოდენ უგუნურიც არ უნდა იყოს სამყაროს მატერიალისტური გაგება, ის მაინც შეიცავს უხერხულობის ერთგვარ განცდას იმასთან მიმართებით, რის განხილვასაც ვაპირებ აქ. შეიძლება ითქვას, რომ იდეა იმდენად არსებობს, რამდენადაც

მიმდევრებს პოულობს. ამისთვის შუქის მოფენას კონკრეტული მაგალითებით ვისურვებდი; ბუნებრივია, რომ ეს უკიდურესად რთულია. ჩემი მსჯელობის საწყისად მომდევნო დღეს იქცა აზრი ერთი მოვლენის შესახებ (ოპერაციისა X), რომელთან სიფრთხილით მოპყრობისთვის მრავალი მიზეზი მქონდა. შეიძლება ითქვას, რომ მე ამ აზრს მრავალ მხარეს ვაბრუნებდი ან რომ ის ბრუნავდა ჩემს წინაშე, მიჩვენებდა რა სხვადასხვა მხარეებს; სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ამ აზრს ისე ვეპყრობოდი, როგორც ობიექტს (მაგალითად, კუბს), რომელსაც სამი განზომილება გააჩნია.

22 ნოემბერი

საინტერესო აზრი: ბრალდება ან, უფრო სწორედ, ბრალდების მოთხოვნილება (გქონდეს რაიმე ან გყავდეს ვინმე, ვისაც ბრალს დასდებდით), ეს ხომ არ დევს ყოველი „კაუზალური განმარტების“ საფუძვლად? ვგრძნობ, რომ ამ იდეის განვითარება შესაძლებელია. ვფიქრობ, ნიცშეანურ ფსიქოლოგიასთან უნდა იყოს ახლოს.

შენიშვნები ფილოსოფიური საზოგადოების სხდომაზე გამოსვლისთვის. (ეს დაუთარილებელი ჩანაწერები 1927 ან 1928 წელს ეკუთვნის).

როდესაც მე ვამტკიცებ, რომ რაიმე საგანი არსებობს, ყოველთვის ვგულისხმობ, რომ ის ჩემს სხეულთანაა კავშირში, რომ მას და ჩემს სხეულს შორის შესაძლებელია კონტაქტი, იმდენადვე უშუალო, რამდენადაც გავლენიანი. მხოლოდ ის უნდა გავხადოთ ნათელი, რომ პრიორიტეტი, რომელსაც მე ჩემს სხეულს ვანიჭებ, იმ ფაქტთან არ არის დაკავშირებული, რომ ამ უკანასკნელს მე აღვიქვამ, როგორც რაღაცას ობიექტურს; იმ ფაქტს, რომ ეს სახელდობრ ჩემი სხეულია. ეს ერთდროულად მისტიკური და ინტიმური კავშირი ჩემსა და ჩემს სხეულს შორის (მე განგებ არ ვიყენებ „დამოკ-

ბამოხსახილობა „აქტი“-ს მიერ ბამოხსახილობი ნიბნაბი

1. ფრიდრიხ ნიცშე – ანტიქრისტიე
2. ფრიდრიხ ნიცშე – ტრაგედიის დაბადება მუსიკის სულიდან
3. ფრიდრიხ ნიცშე – სიკეთისა და ბოროტების მიღმა
4. ფრიდრიხ ნიცშე – კერპების მწუხრი, ანუ როგორ ფილოსოფოსობენ ჩაქუჩით
5. კარლ იასპერსი – ნიცშე და ქრისტიანობა
6. კარლ იასპერსი – ფილოსოფიის შესავალი
7. სიორენ კირკეგორი – შიში და თრთოლვა
8. სიორენ კირკეგორი – სატანჯველის სახარება
9. ზიგმუნდ ფროიდი – სამი ნარკვევი სექსუალობის თეორიიდან
10. ზიგმუნდ ფროიდი – მასების ფსიქოლოგია და ეგოს ანალიზი
11. ზიგმუნდ ფროიდი – მოსე და მონოთეიზმი
12. ზიგმუნდ ფროიდი – ეგო და ID
13. ლევ შესტოვი – შემეცნების ფილოსოფია და თეორია
14. ლევ შესტოვი – შემოქმედი და დამანგრეველი სამყარო
15. ბერტრან რასელი – ესეები
16. ბერტრან რასელი – ქორწინება და მორალი
17. ედმუნდ ჰუსერლი – ამსტერდამული მოხსენებები
18. მიგელ დე უნამუნო – ქრისტიანობის აგონია
19. ნიკოლაი ბერდიაევი – ყოფიერება, თავისუფლება, ღმერთი
20. იმანუელ კანტი – მარადიული მშვიდობისკენ
21. ერიხ ფრომი – ადამიანის სული

22. სვამი ვივეკანანდა – კარმა-იოგა
23. სვამი ვივეკანანდა – ბჰაქთი-იოგა
24. სვამი ვივეკანანდა – შთაგონებული საუბრები
25. სვამი ვივეკანანდა – პატანჯალის იოგა სუტრა
26. სვამი ვივეკანანდა – ძველი ინდური ფილოსოფია
27. სვამი ვივეკანანდა – მედიტაცია და მისი მეთოდები

28. მერაბ მამარდაშვილი – კარტეზიანული განაზრებანი
29. მერაბ მამარდაშვილი – ცნობიერება და ცივილიზაცია
30. მერაბ მამარდაშვილი – ლექციები ანტიკურ ფილოსოფიაში
31. მერაბ მამარდაშვილი – რაციონალურობის კლასიკური და არაკლასიკური იდეალები

32. ხოსე ორტეგა-ი-გასეტი – ეტიუდები სიყვარულზე

33. გუსტავ ლე ბონი – მასების ფსიქოლოგია
34. გუსტავ ლე ბონი – ერების ფსიქოლოგია

35. ჯიდუ კრიშნამურტი – მედიტაცია
36. ჯიდუ კრიშნამურტი – თავისუფლება ცნობილისგან
37. ჯიდუ კრიშნამურტი – სწრაფი ცვლილებების აუცილებლობა
38. ჯიდუ კრიშნამურტი – პირველი და უკანასკნელი თავისუფლება

39. ოშო – რა არის მედიტაცია?
40. ოშო – სექსიდან სუპერცნობიერებამდე

41. ემა გოლდმანი – ანარქიზმი, ათეიზმი, ფემინიზმი
42. დევიდ ლოურენსი – ფსიქონალიზი და არაცნობიერი

43. იულიუს ევოლა – ომის მეტაფიზიკა
44. იულიუს ევოლა – ვეფხვის მორჯულება

45. ჯორჯ ბერკლი – ტრაქტატი ადამიანური შემეცნების პრინციპების შესახებ
46. მაჰათმა განდი – გზა ღმერთისაკენ

47. გიორგი გურჯიევი – გრძნეულთა ბრძოლა
48. გიორგი გურჯიევი – დანახული რეალური სამყაროდან
49. გიორგი გურჯიევი – ცხოვრება რეალურია მხოლოდ მაშინ, როცა „მე ვარ“
50. გ. გურჯიევი – ბელზებელის ნაამბობი შვილიშვილისთვის. ნიგნი I-IV

51. ეკჰარტ ტოლე – ანმყოს ძალა
52. ირაკლი ბრაჭული – ზეკაცის ჰერმენევტიკა

53. ნონა ხიდეშელი – მეტამორფოზა
54. ნონა ხიდეშელი – Carpe diem

55. ალექსანდრე ბერკმანი – ანარქიზმის ანბანი
56. ავტორთა ჯგუფი – სპინოზას ფილოსოფია
57. ჟან-პოლ სარტრი – ეგზისტენციალიზმი ჰუმანიზმია

58. ჯონ სტიუარტ მილი – სოციალიზმი
59. ჯონ სტიუარტ მილი – თავისუფლების შესახებ
60. ჯონ სტიუარტ მილი – ქალთა დაქვემდებარება

61. დევიდ ჰიუმი – რელიგიის ბუნებრივი ისტორია
62. ლუდვიგ ბინსვანგერი – ეგზისტენციალური ანალიზი
63. გაბრიელ მარსელი – იყო და ფლობდე